

МОДЕЛЬ ВПЛИВУ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ НА НАЦІОНАЛЬНУ ЕКОНОМІКУ

©2017 КОЛУПАЄВА І. В.

УДК 338.24

Колупаєва І. В. Модель впливу регуляторної політики на національну економіку

Метою статті є розробка моделі впливу регуляторної політики на національну економіку. Проаналізовано структурні зміни в національній економіці та визначено наявні проблеми: суттєве перевищення суми валового зовнішнього боргу над ВВП України за останні 2 роки, що свідчить про надмірне кредитне навантаження; надзвичайно непослідовна динаміка зміни капітальних інвестицій за джерелами фінансування, що підтверджує наявність несприятливого інвестиційного клімату для зарубіжних інвесторів. Обґрунтовано сучасні пріоритети в реалізації регуляторної політики: збільшення ВВП на душу населення, а отже, зменшення загальної суми заборгованості за всіма наявними зобов'язаннями; забезпечення доступності інвестицій та оптимізація структури джерел залучення. Результатом дослідження впливу регуляторної політики на національну економіку є побудова моделі з відображенням відповідних причинно-наслідкових зв'язків. Її застосування є оптимальним у контексті економічного обґрунтування рішень щодо вдосконалення податкової системи.

Ключові слова: регуляторна політика, національна економіка, модель впливу, ВВП, податкова система, інструментарій державного регулювання.
Рис.: 4. **Бібл.:** 11.

Колупаєва Ірина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри міжнародних економічних відносин та фінансів, Харківський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно- економічного університету (пров. Отакара Яроша, 8, Харків, 61045, Україна)

E-mail: volirinawork@gmail.com

УДК 338.24

UDC 338.24

Колупаєва И. В. Модель влияния регуляторной политики на национальную экономику

Целью статьи является разработка модели влияния регуляторной политики на национальную экономику. Проанализированы структурные изменения в национальной экономике, и определены существующие проблемы: существенное превышение суммы валового внешнего долга над ВВП Украины за последние 2 года, что свидетельствует о чрезмерной кредитной нагрузке; очень непоследовательная динамика изменения капитальных инвестиций по источникам финансирования, подтверждающая наличие неблагоприятного инвестиционного климата для зарубежных инвесторов. Обоснованы современные приоритеты в реализации регуляторной политики: увеличение ВВП на душу населения, а соответственно, и уменьшение общей суммы задолженности по всем существующим обязательствам; обеспечение доступности инвестиций и оптимизация структуры источников привлечения. Результатом исследования влияния регуляторной политики на национальную экономику является построение модели с отражением соответствующих причинно-следственных связей. Ее применение является оптимальным в контексте экономического обоснования решений по совершенствованию налоговой системы.

Ключевые слова: регуляторная политика, национальная экономика, модель влияния, ВВП, налоговая система, инструментарий государственного регулирования.

Рис.: 4. **Библ.:** 11.

Колупаєва Ірина Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, заведующая кафедрой международных экономических отношений и финансов, Харьковский торговельно-экономический институт Киевского национального торговельно-экономического университета (пер. Отакара Яроша, 8, Харьков, 61045, Украина)

E-mail: volirinawork@gmail.com

Kolupaieva I. V. The Model of Influence of Regulatory Policy on the National Economy

The article is aimed at developing a model of influence of regulatory policy on the national economy. Structural changes in the national economy were analyzed, and the existing problems were determined: a significant excess of the gross external debt over the GDP of Ukraine over the last 2 years, which testifies to excessive credit load; very inconsistent dynamics of capital investments change by the sources of financing, confirming presence of unfavorable investment climate for foreign investors. The current priorities in the implementation of regulatory policy have been substantiated: increase of GDP per capita, and consequently, reduction of the total amount of arrears on all existing obligations; ensuring the availability of investments and optimizing of the structure of the sources of attracting. The result of the research on the influence of regulatory policy on the national economy is building of a model with reflection of relevant causal relationships. Its application is optimal in the context of economic substantiation of decisions on improvement of tax system.

Keywords: regulatory policy, national economy, influence model, GDP, tax system, instrumentarium of the State regulation.

Fig.: 4. **Bibl.:** 11.

Kolupaieva Irina V. – PhD (Economics), Associate Professor, Head of the Department of International Economic Relations and Finance, Kharkiv Institute of Trade and Economics of Kyiv National University of Trade and Economics (8 Otakara Yarosha Lane, Kharkiv, 61045, Ukraine)

E-mail: volirinawork@gmail.com

МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

ЕКОНОМІКА

В умовах пошуку нових способів забезпечення зростання суспільного добробуту, вибору найбільш придатних механізмів у тій чи іншій економічній ситуації, спроби досягнення компромісу між різними групами інтересів при прийнятті рішень щодо регулювання актуалізуються питання регуляторної політики держави та її впливу на національну економіку. Невирішені проблемні питання, з якими стикаються у практичній реалізації регуляторної політики: від-

сутність системної роботи, формальний підхід до проведення аналізу, незацікавленість широкого кола осіб у поліпшенні регулювання, – підтверджують своєчасність порушеної проблематики. Тому з метою підвищення ефективності та прозорості державного регулювання економіки важливим питанням стає обґрунтування застосування певного інструментарію, що можливо здійснити завдяки визначенню впливу регуляторної політики на національну економіку.

Дослідження впливу регуляторної політики держави на національне господарство висвітлено в роботах В. Бодрова [1], Н. Гавкалової [10], В. Ляшенка [4], Ю. Турянського [8] та ін. Незважаючи на достатні здобутки в цій галузі, питання визначення впливу сучасної регуляторної політики на національну економіку залишаються недостатньо опрацьованими, тому і потребують подальшого дослідження. Отже, метою цієї статті є розробка моделі впливу регуляторної політики на національну економіку. Для досягнення поставленої мети було визначено та вирішено такі задачі: виявити та проаналізувати структурні зміни в національній економіці; обґрунтувати пріоритети в реалізації регуляторної політики; запропонувати модель впливу регуляторної політики на національну економіку.

Необхідно зазначити, що важливими характеристиками передумов, за якими держава реалізує регуляторну політику, є показники щодо рівня, динаміки та структури ВВП країни. Зазначимо, що валовий внутрішній продукт (ВВП) і валовий національний продукт (ВНП) є головними макроекономічними показниками

в контексті аналізу національної економіки. Але при розрахунку ВНП не враховується такий різновид непродуктивних витрат, як трансфертні платежі. Тому, акцентуючи увагу на важливості непрямого втручання в економіку, під яким, в першу чергу, розуміється вплив держави на виробників і покупців через механізм податків, субсидій і трансфертних платежів, та враховуючи той факт, що рівень ВВП на душу населення є базовим економічним індикатором реалізації Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [7], було вирішено обрати в ключовим показником аналізу національної економіки приріст ВВП на душу населення.

Протягом останніх років динаміка зростання ВВП України характеризувалася нестабільністю, пов'язаною не тільки зі світовою фінансово-економічною кризою, а й зі структурними особливостями української економіки. Попри позитивну тенденцію зростання ВВП на душу населення у гривнях, відповідно до даних Державної служби статистики України [5], темп його приросту у доларах згідно з офіційною інформацією Всесвітнього банку [3] з 2014 року є від'ємним (рис. 1).

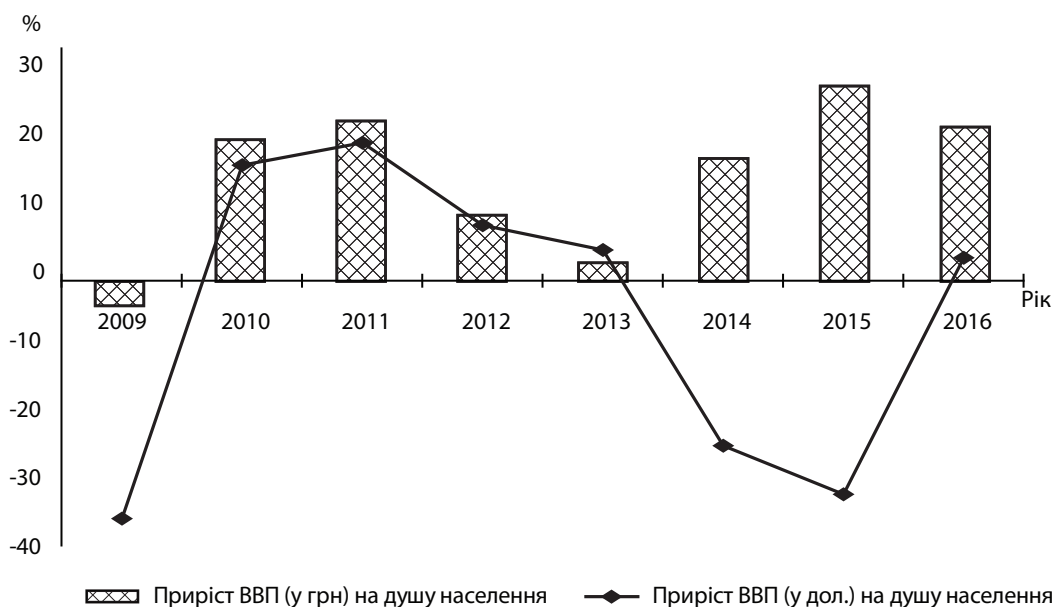

Рис. 1. Динаміка приросту обсягу ВВП на душу населення України

Враховуючи суттєве перевищення суми валового зовнішнього боргу над ВВП України за останні 2 роки, що свідчить про надмірне кредитне навантаження на Україну, важливим завданням у контексті здійснення державної регуляторної політики є збільшення ВВП на душу населення, а отже, зменшення загальної суми заборгованості за всіма існуючими зобов'язаннями.

Слід зазначити, що структурні зміни в національній економіці, перш за все, помітні в динаміці питомої ваги окремих галузей і сфер економіки в показниках ВВП. Так, з точки зору галузевої структури української економіки питома вага промисловості у ВВП в 2016 р. складає 24,65%, оптової та роздрібної торгівлі – 16,42%, сільського господарства (в тому числі рибного та лісового) – 13,72%.

Таким чином, на характер і динаміку змін у структурі національної економіки в цілому визначальний вплив мають тенденції у промисловості. Це пояснюється, з одного боку, значною часткою промисловості в структурі економіці, а з іншого – сильним впливом змін у структурі промисловості на розвиток інших сфер економіки. Незважаючи на те, що промислове виробництво наразі залишається головним джерелом формування ВВП, за останні роки спостерігається позитивна динаміка збільшення частки сільського, лісового та рибного господарства у формуванні ВВП попри наявне несприятливе податкове навантаження.

Необхідно зазначити, що органи влади відіграють вагомий роль у розв'язанні основних економічних проблем шляхом використання різноманітних інструментів регуляторної політики. Тому вплив регуляторної політики на національну економіку проявляється у за-

стосуванні відповідних інструментів і важелів. Проведений детальний аналіз дієвості важелів регуляторної політики за допомогою розрахунку багатофакторних регресійних моделей [10] встановив, що на соціально-економічний розвиток країни найбільший вплив здійснюють фінансово-кредитні та монетарні, а також податкові важелі регуляторної політики. Отже, враховуючи ці результати, було вирішено більш детально зупинитися на оцінці впливу на національну економіку саме фінансово-кредитних і податкових важелів.

Відповідно до запропонованої класифікації важелів регуляторної політики до фінансово-кредитних і монетарних важелів прямого впливу відносяться: регулювання облікової ставки, грошова емісія, запровадження системи мікрокредитування та пільгове кредитування. Що стосується податкових важелів прямого впливу, то це податкове навантаження та міжнародні угоди щодо уникнення подвійного оподаткування.

Досліджуючи загальну структуру державної підтримки суб'єктів господарювання в Україні за останні роки [2], зазначимо таке: переважно державна підтримка пропонувалася суб'єктам господарювання у формі субсидій (прямого фінансування), податкових пільг, компенсацій частини витрат підприємств за рахунок коштів відповідних бюджетів і державних гарантій за кредитами державних підприємств.

Важливим кроком у напрямі розвитку системи державної допомоги в Україні є реалізація Проекту «Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС» [6]. Так, з метою створення добросовісної конкуренції та запобігання корупції актуальним фінансовим механізмом регуляторної політики виступають прозорі та чисті державні закупівлі. В умовах європейського вектора розвитку, важливим стає виконання Угоди про асоціацію, відповідно до якої Україна поступово модернізує та поліпшує тендерні процедури згідно норм ЄС.

З іншого боку необхідно зазначити, що державна підтримка суб'єктів господарювання може призвести до обмеження фінансування інших важливих державних потреб і функцій через зниження потенційних доходів державного та місцевих бюджетів. Тому важливим у контексті дослідження особливостей пільгового кредитування як важеля державної регуляторної політики є аналіз динаміки процесу державного фінансування з метою кращого розуміння доцільності надання державної допомоги в контексті забезпечення ефективності функціонування економіки. Так, у сфері державного регулювання галузей національної економіки фінансові стимули державних капітальних вкладень забезпечують пільгові умови окремим галузям. Причому підтримка здійснюється не тільки відносно тих галузей, які знаходяться у стані кризи, але й стосовно заохочення розвитку нових галузей господарства з метою підвищення їх конкурентоспроможності й ефективності функціонування.

Згідно зі статистичними даними [5] спостерігається надзвичайно непослідовна динаміка зміни капітальних інвестицій за джерелами фінансування. Так, до 2015 р. була стабільною тільки питома вага капітальних

інвестицій з власних коштів підприємств, обсяг яких постійно зростає. Найбільшими інвесторами протягом 2010–2016 рр. були власники підприємств. Так, на власні кошти підприємств у структурі капітальних вкладень за джерелами фінансування в 2016 році припадало 69,25% інвестицій. Така картина підтверджує наявність несприятливого інвестиційного клімату для зарубіжних інвесторів. Отже, у пріоритеті регуляторної політики має бути забезпечення доступності інвестицій та оптимізація структури джерел залучення.

Для інших джерел характерним є надзвичайно нестабільна динаміка зміни їх обсягу. І особливо це стосується кредитів банків та інших позик, розмір яких у 2016 р. порівняно з попереднім періодом збільшився на 6391,3 млн грн, але, незважаючи на це, у відсотковому співвідношенні питома вага капітальних інвестицій за цим джерелом у 2016 році найменша – 7,55%. Така тенденція свідчить про низький рівень якості роботи банківської системи та неефективну реалізацію грошово-кредитної політики держави через нестабільну грошову одиницю, високі темпи інфляції, високі ставки за кредитами, закриття банків.

Сума коштів держбюджету щодо капітальних інвестицій є досить незначною (2,58% від загального обсягу капітальних інвестицій у 2016 р.) і також характеризується дуже нестабільною динамікою зміни. Це свідчить про непослідовність держави у підтримці підприємств, що спричиняє їх низьку інноваційну активність.

Необхідно зазначити, що для України інвестиції, внесені іноземними суб'єктами, є дуже важливими, адже наша країна не має достатніх можливостей для здійснення інвестування всіх галузей. Попри збільшення частки коштів закордонних інвесторів у загальній сумі капітальних інвестицій у 2014–2015 рр. фактичний обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України у 2015 р. проти 2013 р. зменшився на третину [5]. У розрізі галузей національної економіки пріоритетними для іноземного інвестування залишається промисловість (навіть незважаючи на суттєве падіння питомої ваги прямих зовнішніх інвестицій у промисловість до 25,36% у 2016 р. з 42,25% у 2009 р.) та фінансова та страхова діяльність (27,42% у 2016 р.).

Враховуючи те, що державна фінансова підтримка повинна здійснюватися в рамках конкретних програм і проектів, у дослідженні аспекту вирішення зазначених питань актуальним є аналіз наявних бюджетних програм на 2017 р. Так, головний акцент у 2017 р. робився на забезпеченні проведення єдиної державної фінансової, бюджетної, податкової, митної політики, спрямованої на реалізацію визначених завдань економічного та соціального розвитку України та реалізації державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів.

Отже, зазначимо, що трансформація світової економіки характеризується інтенсивними процесами інтеграції та глобалізації. У країні ведуть конкурентну боротьбу за залучення іноземного капіталу до національної економіки. Але на сьогодні інвестиційна діяльність України характеризується недостатністю власних

фінансових ресурсів і незначним припливом інвестицій із-за кордону. Тому акцентуємо увагу на відсутності впевненості стосовно реалізації задачі модернізації національної економіки на інноваційній основі через низький рівень загального фінансового забезпечення науки й інновацій і неефективність залучених механізмів фінансування. Це твердження підтверджують не тільки низькі позиції України в міжнародних економічних рейтингах, але й повільна робота виконавчих і регулюючих органів влади.

Таким чином, проблема активізації інвестиційних процесів є однією із найбільш важливих у контексті реалізації державної регуляторної політики. Своєю чергою,

регулювання інвестиційної діяльності є одним із найважливіших інструментів державної підтримки інвестиційної діяльності й інструментом реалізації інвестиційної політики держави.

Важливим фінансово-кредитним важелем прямого впливу є регулювання облікової ставки. Облікова ставка (або ставка рефінансування) є одним з інструментів грошово-кредитної політики центрального банку, який призначений, перш за все, для регулювання вартості кредитних ресурсів. Динаміку зміни облікової ставки НБУ, середньозваженої ставки по кредитах та обсягу наданих кредитів наведено на рис. 2.

Рис. 2. Динаміка зміни облікової ставки НБУ й обсягу наданих кредитів банками

Якщо проаналізувати динаміку зміни облікової ставки НБУ за останні дев'ять років, можна побачити відсутність єдиної тенденції: цей показник знаходився в межах від 6,5% до 22%. Причому зниження облікової ставки не завжди призводило до зниження середньозваженої ставки за кредитами. Але можна припустити, що підвищення облікової ставки НБУ призводить до зростання середньозваженої ставки за кредитами.

Слід зазначити, що в розвинених країнах облікова ставка складає менш ніж 1% (у Великобританії – 0,5%, у США – 0,25%, у Єврозоні – 0,15%, а в Японії – взагалі 0,1%). Отже, цей показник можна розглядати як один із ключових індикаторів стану економіки країни.

Необхідно акцентувати увагу, що першорядна роль у програмі «оздоровлення» економіки, широко розрекламованої урядом країни, відводиться податковій реформі. Її сутність якої зводиться до скорочення кількості податків, зниження податкових ставок, надання податкових пільг для окремих видів діяльності та підвищення норм амортизації основного капіталу з метою нівелювання найгостріших соціально-економічних проблем. У зв'язку з цим питання впливу податкових важелів регуляторної політики на національну економіку є особливо актуальними та своєчасними.

Нинішній рівень податкової системи не забезпечує достатнє наповнення бюджету країни і, найголовніше, не стимулює інвестиційну діяльність підприємств. Обмеженість фінансових ресурсів є однією з перешкод подолання кризових явищ, відновлення економічної стабільності і забезпечення стійкого зростання україн-

ської економіки. Як наслідок, у 2015 р. норма нагромадження капіталу склала 15,3% проти 22,4% у 2011 р. Низький рівень нагромадження капіталу не в змозі не тільки забезпечити технічну модернізацію провідних галузей економіки, а й запобігти руйнуванню матеріально-технічної бази. Так, за даними Державної служби статистики України [5], у 2015 р. рівень зносу основних засобів промисловості склав 76,9%, будівництва – 53,0%, підприємств транспорту – 51,7%. Перед країною стоять виклики і загрози, подолання яких вимагає модернізації всієї системи державного регулювання, мобілізації всіх ресурсів відповідно до національних інтересів.

Серед першочергових реформ, визначених Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020», є реалізація податкової реформи. Головна мета – побудова податкової системи, яка є простою, економічно справедливою, з мінімальними витратами часу на розрахунок і сплату податків, створює необхідні умови для сталого розвитку національної економіки, забезпечує достатнє наповнення Державного бюджету України та місцевих бюджетів [7].

У системі податкових інструментів стимулювання інвестиційної діяльності важливе місце належить податку на прибуток. За останні роки державою було внесено ряд змін, що посилили її вплив на розподіл і використання прибутку, на процеси нагромадження капіталу. Ці зміни стосувалися ставок податку, порядку його сплати, введення податкових пільг, порядку розрахунку тощо.

Пріоритетним напрямком реформування податкової системи є зниження податкового навантаження суб'єктів господарювання. З цією метою здійснювалося поступове зниження ставки податку на прибуток: з 25% до 23% з II кварталу 2011 р.; до 21% у 2012 р.; до 19% у 2013 р. і до 18% з 2014 р. Головною метою зниження ставки податку на прибуток є прискорення інвестиційних процесів і залучення іноземних інвестицій. З 01.01.2015 р. набрав чинності Закон України від 28.12.2014 р. № 71 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України (щодо податкової реформи), в якому істотно змінений порядок нарахування і сплати податку на прибуток. Головною зміною є впровадження нового порядку визначення податку на прибуток, величина якого обчислюється виходячи з бухгалтерського фінансового результату (відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності), скоригованого на різниці. Таким чином, починаючи з 2015 р., в Україні відмовилися від окремого «податкового обліку», в основі об'єкта оподаткування лежить фінансовий результат підприємства, визначений за стандартами бухгалтерського обліку [9, с. 20]. Реформування механізму справляння податку на прибуток зрештою спрямоване на встановлення простих і прозорих процедур адміністрування.

У цей час роль податку на прибуток як джерела мобілізації фінансових ресурсів держави внаслідок кризових явищ істотно знизилася. Так, у 2016 р. він забезпечував 9,25% всіх податкових надходжень зведеного бюджету порівняно з 17,01% у 2011 р. Частка цього податку у валовому внутрішньому продукті скоротилася з 4,23% у 2011 р. до 1,96% у 2015 р. Прагнення держави використовувати податок на прибуток як найважливішого інструмента наповнення бюджету супроводжувалося частим переглядом законодавчих податкових норм. Як зазначав у своєму дослідженні

Ю. Турянський, за роки незалежності України механізм справляння податку на прибуток юридичних осіб вісім разів піддавався значним змінам [8, с. 189]. Все це в комплексі посилювало фінансові суперечності серед підприємців. Слід зазначити, що зниження частки податку на прибуток у структурі податкових надходжень в цілому відповідає тенденціям реформування європейських податкових систем – перенесення податкового навантаження з мобільних факторів виробництва – праці і капіталу – на споживання, насамперед за рахунок податку на додану вартість та акцизу. Так, у 2009–2014 рр. базові ставки ПДВ були підвищені у 20 країнах – членах ЄС [11].

Необхідно зазначити, що стратегічна мета податкового впливу на реальний сектор економіки полягає у створенні податкової системи, яка стимулює залучення інвестицій та забезпечення на цій основі стабільного економічного розвитку та нейтралізації загроз національній безпеці в економічній сфері. Подолання кризових явищ і досягнення високих темпів економічного розвитку вимагає наявності відповідних нагромаджень та їх ефективного використання.

Аналіз фіскальної ефективності інших податкових надходжень, який наведено на рис. 3, дозволяє зробити такі висновки: найбільшу частку у структурі податкових надходжень мають внутрішні податки на товари та послуги – це ПДВ та акцизний податок, загальний обсяг надходжень від ПДВ у 2016 р. склав 329,911 млрд грн (50,69%), що на 83,053 млрд грн більше ніж у 2015 р., загальний обсяг надходжень від акцизного податку також збільшився в 2016 р. і склав 101,751 млрд грн, що на 44% більше ніж у попередньому році; спостерігається позитивна тенденція збільшення надходжень від адміністрування податку на доходи фізичних осіб, їх обсяг мав приріст у 38,8% порівняно з минулим роком і становив 138,782 млрд грн.

Рис. 3. Фіскальна ефективність податкових надходжень (ПДВ, податок на доходи фізичних осіб, акцизний податок)

Варто акцентувати увагу, що зниження неподаткових надходжень до бюджету на 2016 р. пояснюється політикою уряду, яка спрямована на послаблення регуляторного тиску на бізнес, що супроводжується зменшенням кількості дозвільних процедур, ліцензованих видів підприємницької діяльності, перевірок, а отже, і штрафних санкцій та надходжень від них. Це підтверджується адаптацією стандартів ЄС, яка відбувається у секторі непрямого оподаткування.

В умовах наближення податкової системи до європейських стандартів було здійснено детальний аналіз податкових ставок у країнах-членах ЄС, який дозволив виявити, що ставки оподаткування в Україні є одними з найнижчих у ЄС (за виключенням невеликих країн), а отже найбільш конкурентоспроможними. Це створює важливі передумови для залучення іноземних інвестицій та створення нових робочих місць.

Базуючись на проведеному аналітичному дослідженні, запропоновано модель впливу регуляторної політики на національну економіку (рис. 4), яка відображає причинно-наслідкові зв'язки між фінансово-кредитними та монетарними (облікова ставка) та податковими (податок на прибуток підприємства, НДС, ставка податку на доходи фізичних осіб, Єдиний соціальний внесок) важелями регуляторної політики й основними показниками розвитку національної економіки.

Зазначимо, що вплив ставок на зміну ВВП на душу населення розглядається в контексті їх зміни в сторону зниження, про що свідчать тенденції останніх років.

Маніпулювання напрямом зміни податкових ставок у запропонованій моделі має здійснюватися в комплексі зі зміною інших елементів. Тому, наприклад, одночасно зі зниженням ставки податку на прибуток підприємств відображається зниження розмірів наданих пільг із цього податку. Враховуючи те, що збільшення розміру мінімальної заробітної плати є однією з вимог ЄС у сфері зростання соціальних стандартів, її включено в модель разом із визначенням впливу зміни ставки податку на доходи фізичних осіб. Зниження ставки НДС має ряд позитивних моментів для економіки, однак ця зміна вимагає серйозного детального дослідження, адже важливо передбачити можливі проблеми, пов'язані з відшкодуванням та ухиленням від сплати. Так, відносно впливу облікової ставки маємо такий логічний ланцюжок: у країні починається зростання цін при незмінних або падаючих доходах населення → центральний банк підвищує процентну ставку → для комерційних банків дорожчають ресурси, тому банки підвищують ставки по кредитах → обсяги кредитування знижуються → знижується купівельна спроможність населення → знижується попит на товари та послуги → припиняється або сповільнюється зростання цін.

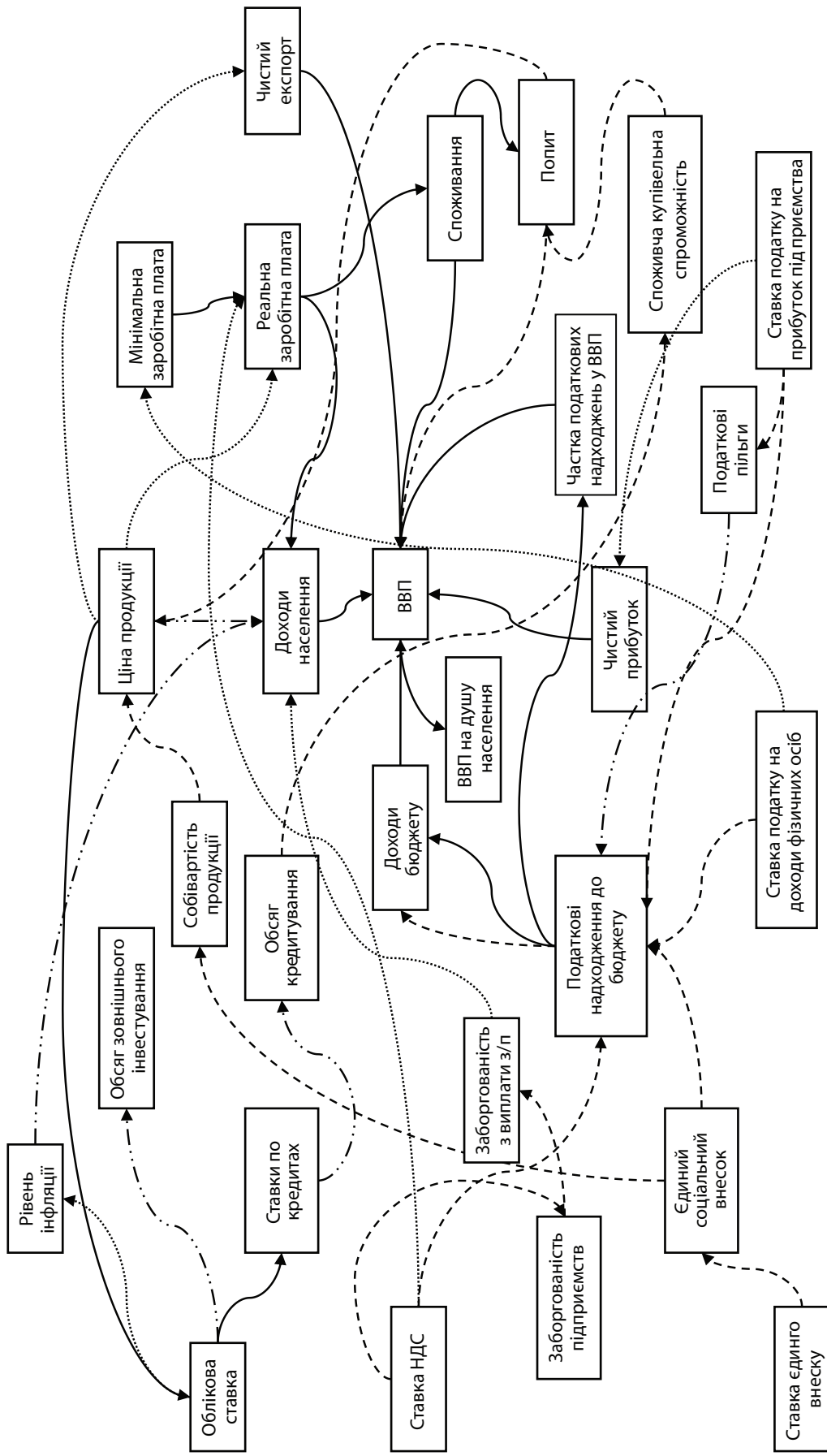
Застосування будь-якого із розглянутих вище важелів регуляторної політики має наслідком збільшення частини податкового зобов'язання, що залишається у розпорядженні підприємства, та відповідне зменшення доходів бюджету на величину вказаних інструментів.

ВИСНОВКИ

У контексті дослідження сучасного стану процесів національного економічного розвитку України встановлено, що, незважаючи на зростання ВВП у гривневому еквіваленті, вітчизняна економічна система продовжує зазнавати фінансових втрат внаслідок скорочення ділової активності та підвищення загального рівня ризику ведення господарської діяльності. Стрімка девальвація гривні, підвищення вартості кредитування та зниження реального рівня доходів – це тільки декілька чинників скорочення національного виробництва. Незадовільний інвестиційний клімат, значні регіональні диспропорції, обмежена мобільність трудових ресурсів і слабка дієвість державних регулюючих інститутів ставить під сумнів можливість швидкого подолання рецесії та забезпечення мінімальних темпів економічного зростання. Визначено, що розроблена модель у наведених причинно-наслідкових взаємозв'язках дає можливість прогнозувати податкові надходження і показники соціально-економічного розвитку при можливих змінах умов оподаткування. Вона може бути використана також для економічного обґрунтування рішень щодо вдосконалення податкової системи. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Бодров В. Г., Сафронова О. М., Балдич Н. І.** Державне регулювання економіки та економічна політика. Київ: Академвидав, 2010. 520 с.
2. Звіт про результати дослідження державної підтримки суб'єктів господарювання в Україні // Проект «Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС». URL: <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=120932&schema=main>
3. Інформація щодо ВВП на душу населення // Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://data.worldbank.org>
4. **Ляшенко В. І.** Регуляторна політика в Україні: методологія формування та режими реалізації в сфері малого підприємництва: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03. Донецьк, 2008. 32 с.
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Проект «Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС». URL: <http://eupublicprocurement.org.ua/about-project>
7. Указ Президента України «Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
8. **Турянський Ю. І.** Макроекономічне податкове регулювання розвитку національної економіки. Львів: Растр-7, 2016. 364 с.
9. **Юровський Б.** Особливості визначення податку на прибуток. Харків: Центр «Консульт», 2016. 520 с.
10. **Gavkalova N. L., Kolupeieva I. V., Barka Z. M.** Analysis of leverages' efficiency in the context of state regulatory policy implementation. *Economic Annals–XXI*. 2017. № 165 (5–6). С. 41–46.
11. Taxation trends in the European Union. Data for the EU Member States, Iceland and Norway // Publications Office of the European Union. Luxembourg, June 2014. P. 26–27. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/5786841/KS-DU-14-001-EN.PDF>

————— збільшення і-го показника призводить до збільшення j-го показника
 - - - - - зменшення і-го показника призводить до збільшення j-го показника
 збільшення і-го показника призводить до зменшення j-го показника
 зменшення і-го показника призводить до зменшення j-го показника

Рис. 4. Модель впливу регуляторної політики на національну економіку

REFERENCES

Bodrov, V. H., Safronova, O. M., and Baldych, N. I. *Derzhavne rehulivannia ekonomiky ta ekonomichna polityka* [State regulation of the economy and economic policy]. Kyiv: Akademvydav, 2010.

Gavkalova, N. L., Kolupaieva, I. V., and Barka, Z. M. "Analysis of leverages' efficiency in the context of state regulatory policy implementation". *Economic Annals-XXI*, no. 165 (5-6) (2017): 41-46.

"Informatsiia shchodo VVP na dushu naselennia". [Information on GDP per capita]. Ofitsiyni sait Svitovoho banku. <http://data.worldbank.org>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

Liasenko, V. I. "Rehuliatorna polityka v Ukraini: metodolohiia formuvannia ta rezhymy realizatsii v sferi maloho pidpriemnytstva" [Regulatory policy in Ukraine: the methodology of formation and modes of implementation in the sphere of small business]: *avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk: 08.00.03*, 2008.

Ofitsiyni sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

"Proekt «Harmonizatsiia systemy derzhavnykh zakupivel v Ukraini zi standartamy YeS»" [Project "Harmonization of the Public Procurement System in Ukraine with EU Standards"]. <http://eupublicprocurement.org.ua/about-project>

"Taxation trends in the European Union. Data for the EU Member States, Iceland and Norway" Publications Office of the European Union. 2014. <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/5786841/KS-DU-14-001-EN.PDF>

Turianskyi, Yu. I. *Makroekonomichne podatkovne rehulivannia rozvytku natsionalnoi ekonomiky* [Macroeconomic tax regulation of the development of the national economy]. Lviv: Rastr-7, 2016.

Yurovskiy, B. *Osoblyvosti vyznachennia podatku na prybutok* [Features of the definition of income tax]. Kharkiv: Konsult, 2016.

"Zvit pro rezultaty doslidzhennia derzhavnoi pidtrymky subiektiv hospodariuvannia v Ukraini" [A report on the results of a study on state support for business entities in Ukraine]. Proekt «Harmonizatsiia systemy derzhavnykh zakupivel v Ukraini zi standartamy YeS». <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=120932&schema=main>

УДК 336.512

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА ЯК СКЛАДОВА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

© 2017 КРАВЕЦЬ В. І.

УДК 336.512

Кравець В. І. Фінансова політика як складова державного регулювання економіки

Метою статті є розкриття економічної сутності фінансової політики як складової інституційного розвитку економіки. На цьому етапі вдосконалення фінансово-економічних відносин важливим є поглиблення сутності фінансової політики як складової соціально-економічного розвитку, удосконалення положень щодо впливу інструментів державного фінансового регулювання на соціальні й економічні процеси країни з урахуванням інституційних особливостей фінансової системи. Необхідна активізація інвестиційної активності суб'єктів господарювання з підвищенням рівня ефективності капітальних інвестицій, в тому числі за рахунок використання механізмів державної підтримки та стимулюючих заходів бюджетно-податкової, грошово-кредитної політики. Потребують підвищення рівня обґрунтованості пріоритетні напрями фінансової політики виходячи з основних завдань соціально-економічного розвитку, циклічної динаміки економіки.

Ключові слова: фінанси, фінансова система, фінансова політика, бюджетна політика, державне регулювання економіки.

Бібл.: 10.

Кравець Владислав Іванович – аспірант кафедри фінансів, Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: irynadamenko@gmail.com

УДК 336.512

UDC 336.512

Кравец В. И. Финансовая политика как составляющая государственного регулирования экономики

Целью статьи является раскрытие экономической сущности финансовой политики как составляющей институционального развития экономики. На данном этапе совершенствования финансово-экономических отношений важным является углубление сущности финансовой политики как составляющей социально-экономического развития, усовершенствование положений о влиянии инструментов государственного финансового регулирования на социальные и экономические процессы в стране с учетом институциональных особенностей финансовой системы. Необходима активизация инвестиционной активности субъектов хозяйствования с повышением уровня эффективности капитальных инвестиций, в том числе за счет использования механизмов государственной поддержки и стимулирующих мер бюджетно-налоговой, денежно-кредитной политики. Нуждаются в повышении уровня обоснованности приоритетные направления финансовой политики исходя из основных задач социально-экономического развития, циклической динамики экономики.

Ключевые слова: финансы, финансовая система, финансовая политика, бюджетная политика, государственное регулирование экономики.

Библ.: 10.

Кравец Владислав Иванович – аспирант кафедры финансов, Киевский национальный торговельно-экономический университет (ул. Киото, 19, Киев, 02156, Украина)

E-mail: irynadamenko@gmail.com

Kravets V. I.

The Financial Policy as a Component of the State Regulation of Economy

The article is aimed at disclosing the economic essence of financial policy as a component of institutional development of economy. At the current stage of improvement of financial-economic relations it is important to deepen the essence of financial policy as a component of socio-economic development, improvement of provisions on the influence of instruments of the State financial regulation on the socio-economic processes in the country taking into account the institutional peculiarities of the financial system. It is necessary to increase investment activity of economic entities with increasing the level of efficiency of capital investments, including through the use of mechanisms of the State support and the stimulating measures of both the fiscal-tax and the monetary-credit policy. The priority directions of financial policy need to be improved based on the main tasks of the socio-economic development, as well as the cyclical dynamics of the economy.

Keywords: finances, financial system, financial policy, budget policy, the State regulation of economy.

Bibl.: 10.

Kravets Vladislav I. – Postgraduate Student, Department of Finance, Kyiv National University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)
E-mail: irynadamenko@gmail.com